

Doložka vybraných vplyvov

1. Základné údaje	
Názov materiálu	
návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“)	
Predkladateľ (a spolupredkladateľ)	
Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky	
Charakter predkladaného materiálu	☐ Materiál nelegislatívnej povahy ☒ Materiál legislatívnej povahy ☒ Transpozícia práva EÚ
<i>V prípade transpozície uveďte zoznam transponovaných predpisov:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Smernica Rady z 28. novembra 2002, ktorá definuje napomáhanie neoprávneného vstupu, tranzitu a bydlisku (2002/90/ES) (Ú. v. ES L 328, 5.12.2002; Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, kap. 19/zv. 6), Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky - Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/99/ES z 19. novembra 2008 o ochrane životného prostredia prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 328, 6. 12. 2008), Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky - Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/123/ES z 21. októbra 2009, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2005/35/ES o znečisťovaní mora z lodí a o zavedení sankcií za porušenie (Ú. v. EÚ L 280, 27. 10. 2009), Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky - Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV (Ú. v. EÚ L 101, 15. 4. 2011), Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky - Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/93/EÚ z 13. decembra 2011 o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2004/68/SVV (Ú. v. EÚ L 335, 17.12.2011), Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky - Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/99/EÚ z 13. decembra 2011 o európskom ochrannom príkaze (Ú. v. EÚ L 338, 21. 12. 2011), Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky - Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 142, 1.6.2012, s. 1 – 10), Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky - Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 57 – 73), Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky - Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/40/EÚ z 12. augusta 2013 o útokoch na informačné systémy, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2005/222/SVV (Ú. v. EÚ L 218, 14. 8. 2013), Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky - Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ z 3. apríla 2014 o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 127, 29. 4. 2014), Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky 	

<ul style="list-style-type: none"> - Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/800 z 11. mája 2016 o procesných zárukách pre deti, ktoré sú podozrivými alebo obvinenými osobami v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 132, 21.5.2016, s. 1 – 20), Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky - Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 198, 28. 7. 2017), Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky - Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1673 z 23. októbra 2018 o boji proti praniu špinavých peňazí prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 284, 12. 11. 2018), Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky - Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/713 zo 17. apríla 2019 o boji proti podvodom s bezhotovostnými platobnými prostriedkami a proti ich falšovaniu a pozmeňovaniu, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/413/SVV (Ú. v. EÚ L 123, 10. 5. 2019), Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky 	
Termín začiatku a ukončenia PPK	
Predpokladaný termín predloženia na pripomienkové konanie	<i>september 2022</i>
Predpokladaný termín začiatku a ukončenia ZP**	
Predpokladaný termín predloženia na rokovanie vlády SR*	<i>február 2023</i>

2. Definovanie problému

Trestný zákon od svojho prijatia, čo bolo takmer pred 16 rokmi, už prešiel vysokým počtom čiastkových noviel, ktoré vždy riešili iba obmedzený okruh problémov. Avšak tieto čiastkové novely nie vždy systematicky zapadali do Trestného zákona ako celku, čo za posledné roky spôsobuje viacero problémov ako napr. nesúladne tresty za obdobné trestné činy, prekrývajúce sa skutkové podstaty alebo zastaranosť viacerých ustanovení, ktoré nie sú z politického hľadiska zaujímavé. Tieto problémy sa následne pretavujú do praxe a sťažujú prácu orgánom činným v trestnom konaní a súdom.

3. Ciele a výsledný stav

Cieľom návrhu zákona je komplexne upraviť Trestný zákon v súlade s Programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky a potrebami aplikačnej praxe. Navrhované znenie právnej úpravy tak reaguje na požiadavky programového vyhlásenia vlády, ostatných rezortov a aplikačnej praxe k prehodnoteniu viacerých ustanovení Trestného zákona. Návrh zákona je rozsiahlou novelou Trestného zákona, ktorá sa dotýka podstatnej časti zákona. Pre podrobné odôvodnenie všetkých partikulárnych cieľov navrhovanej právnej úpravy je preto nutné odkázať na osobitnú časť dôvodovej správy.

Cieľom návrhu zákona je vyzdvihnúť význam restoratívnych prístupov v trestnom konaní, ktoré prispievajú k úspešnejšej reintegrácii páchateľa do spoločnosti. Zohľadňuje sa postoj páchateľa, ktorý prevzal zodpovednosť za spáchaný trestný čin a spoločne s poškodeným dospejú k vzájomnej dohode na odstránení ujmy vzniknutej v príčinnej súvislosti s trestným činom, čo sa premieňa do umožnenia skoršieho podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody.

Prvýkrát od prijatia Trestného zákona sa zvyšujú hranice vymedzenia spáchanej škody z dnešných 266 eur na 500 eur pri hranici malej škody, úmerne sa posúvajú ostatné hranice škôd. Návrhom zákona dochádza k prehodnoteniu a zosúladieniu trestných sadzieb, najmä trestných činov proti majetku a hospodárskych trestných činov a precizovaniu viacerých skutkových podstát. To sa prejavuje najmä zväčšením rozsahov a presahov trestných sadzieb, ustálením hornej hranice trestnej sadzby pri ekonomickej kriminalite na 15 rokov, či rozšírením priestoru pre úvahu súdu pri ukladaní trestov. Pri trestných činoch korupcie, organizovanej kriminalite a ostatných trestných činoch, ktorými štát chráni najzásadnejšie hodnoty ako sú zdravie a život však ostáva zachovaný súčasný právny stav.

Pri treste prepadnutia majetku sa mení charakter obligatórneho ukladania tohto trestu a umožňuje sa neuložiť tento trest, ak by vzhľadom na okolnosti prípadu alebo pomery páchateľa bolo jeho uloženie neprimerane prísne. Súčasne sa normuje možnosť vylúčiť z trestu prepadnutia majetku také veci, ktorých prepadnutie by bolo neprimerane prísne.

Návrhom zákona sa upúšťa od trestu odňatia slobody ako univerzálneho trestu a za vybrané trestné činy sa vyslovene preferuje ukládanie trestov nespojených s odňatím slobody.

Návrhom zákona sa súčasne reaguje na identifikované dlhoročné aplikačné problémy postihovania drogovej trestnej činnosti, vrátane ukladania neprimerane vysokých trestov odňatia slobody užívateľom drog, ktoré sú v

rozpore s požiadavkou primeranosti ukladaných trestov k miere ich závažnosti. Zavádzajú sa osobitné skutkové podstaty drogových trestných činov, pričom v záujme rozlíšenia nastavenia trestania užívateľov drog od ich výrobcov a dilerov sa rozlišuje medzi prechovávaním drog a ich výrobou alebo obchodovaním.

Návrh zákona tiež sprísňuje postih jazdy pod vplyvom alkoholu – zavedenie „stavu ťažkej opitosti“ nad 2 promile s prísnou sadzbou zákazu činnosti i trestu odňatia slobody, sprísnenie sadzieb pri smrteľných následkoch v dôsledku jazdy pod vplyvom alkoholu.

Nosnou časťou predkladaného návrhu zákona je novelizácia Trestného zákona v čl. I. Okrem toho dochádza návrhom zákona k novelizácii niekoľkých ďalších zákonov, pričom v tomto prípade ide o vyvolané novelizácie, pretože zmeny v Trestnom zákone si nevyhnutne vyžadujú ich zohľadnenie aj v súvisiacich predpisoch.

4. Dotknuté subjekty

Sudcovia, orgány činné v trestnom konaní, advokáti, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, osoby vo výkone väzby a trestu odňatia slobody, osoby, proti ktorým sa vedie trestné konanie, poškodení, Slovenská inšpekcia životného prostredia, okresné úrady, okresné úrady v sídle kraja

5. Alternatívne riešenia

Alternatívne riešenie 0 – problémy definované v bode 2 /Definovanie problému/ tohto dokumentu nie je možné odstrániť iným spôsobom, ako zmenou a doplnením zákona č. 300/2005 Z. z. o Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

6. Vykonávacie predpisy

Predpokladá sa prijatie/zmena vykonávacích predpisov?

☒ Áno

☐ Nie

Ak áno, uveďte ktoré oblasti budú nimi upravené, resp. ktorých vykonávacích predpisov sa zmena dotkne:

Návrh vyhlášky ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o Registri darov. Návrh vyhlášky ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špeciálny súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov

7. Transpozícia práva EÚ

Uveďte, či v predkladanom návrhu právneho predpisu dochádza ku goldplatingu podľa tabuľky zhody.

☒ Áno

☐ Nie

V prípade smernice 2011/93/EÚ dochádza ku goldplatingu pri transpozícii čl. 3 ods. 2, 3 a 5, čl. 4 ods. 2 až 7, čl. 5 a čl. 6, pretože transpozičné ustanovenia stanovujú prísnejšiu hornú hranicu trestnej sadzby, ako požaduje smernica. Vo všetkých prípadoch ide o opodstatnený goldplating, ktorý súvisí s potrebou zosúladienia s ostatnými trestnými činmi sexuálneho charakteru, čím sa zabezpečí spravodlivejší postih páchateľa. Ku goldplatingu dochádza aj pri transpozícii čl. 8 smernice. Návrh zákona ide nad rámec minimálnych požiadaviek smernice, pokiaľ ide o zavedenie materiálneho korektívu pri trestných činoch sexuálneho zneužívania podľa § 201a výroby, rozširovania a prechovávaní detskej pornografie a účasti na detskom pornografickom predstavení podľa § 368 až 370, ak boli spáchané mladistvým, ktorý bol s poškodeným v blízkom veku. Podľa názoru predkladateľa, ktorý je podporený štatistikami k odsúdeniam podľa § 201 Trestného zákona, je potrebné poskytnúť možnosť ochrany mladistvým pred extrémnymi dôsledkami porušenia zákona o veku súhlasu so sexuálnym stykom (tzv. age of consent), ktorý by mohol mladého človeka označiť za sexuálneho delikventa do konca života len za to, že mal so svojím priateľom alebo priateľkou konsenzuálny sex.

V prípade smernice 2011/36/EÚ dochádza ku goldplatingu pri transpozícii čl. 4 ods. 1, 2 písm. a) a c) a ods. 3. Pri trestnom čine obchodovania s ľuďmi podľa § 179 dochádza k zvýšeniu trestnej sadzby v odseku 2. Táto zmena reaguje na výhrady Rady Európy k neprimeranosti ukladania prevažne podmienených trestov odňatia slobody za trestné činy obchodovania s detskými obeťami, čo je umožnené aplikáciou inštitútu mimoriadneho zníženia trestu. Zvýšením trestnej sadzby sa zabezpečí účinnejší postih páchateľov tohto trestného činu, preto ide aj v tomto prípade o opodstatnený goldplating. Goldplating predstavuje aj zavedenie nového trestného činu využívania služieb obeť obchodovania s ľuďmi podľa § 179a, keďže sa jedná o ustanovenie s dobrovoľnou transpozíciou. Touto skutkovou podstatou sa implementuje čl. 19 Dohovoru o boji proti obchodovaniu s ľuďmi, ako aj odporúčanie skupiny expertov Rady Európy pre oblasť boja proti obchodovaniu s ľuďmi (GRETA), ktoré vyslovila v záverečnej

hodnotiacej správe k implementácii Dohovoru. Predkladateľ považuje zavedenie tejto skutkovej podstaty za potrebné pre účinný boj proti obchodovaniu s ľuďmi.

V prípade smernice 2013/40/EÚ dochádza ku goldplatingu pri transpozícii čl. 9 ods. 2, 3 a 4 písm. a), pretože transpozičné ustanovenia stanovujú prísnejšiu hornú hranicu trestnej sadzby, ako požaduje smernica. Zmeny v § 247 až § 247d sa navrhujú kvôli celkovému zosúladieniu trestných sadzieb za majetkové trestné činy. Z tohto dôvodu dochádza pri niektorých kvalifikovaných skutkových podstatách k zníženiu, a pri iných ku zvýšeniu trestnej sadzby. Striktné dodržanie požiadaviek smernice by znamenalo výrazný nepomer trestných sadzieb za § 247 až § 247d v porovnaní s ostatnými majetkovými trestnými činmi.

V prípade smernice (EÚ) 2017/1371 dochádza ku goldplatingu pri transpozícii čl. 7 ods. 3, pretože transpozičné ustanovenia stanovujú prísnejšiu hornú hranicu trestnej sadzby, ako požaduje smernica. Pri trestnom čine poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 sa navrhuje zvýšiť trestné sadzby, a to tak, aby boli prísnejšie ako pri trestnom čine subvenčného podvodu podľa § 225. Dôvodom tejto úpravy je potreba založenia pôsobnosti Európskej prokuratúry s poukazom na čl. 25 Nariadenia Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry. Rovnako je potrebné uviesť skutočnosť, že návrhom zákona dochádza k zmene výšky škody. Za značnú škodu sa bude považovať škoda vo výške najmenej 50 000 eur, a za škodu veľkého rozsahu škoda vo výške najmenej 150 000 eur. Na účely smernice sa za značnú škodu považuje škoda vo výške najmenej 100 000 eur. Ku goldplatingu teda dochádza v prípade konaní, ktorými bola spôsobená škoda 50 000 až 100 000 eur, Dôležitý faktor, kvôli ktorému dochádza v tomto prípade ku goldplatingu, je ten, že Slovenská republika má pre stanovenie výšky škody (a jej násobkov) jednotné pravidlá, ktoré platia pre všetky trestné činy. Inak povedané, exaktné dodržanie požiadaviek smernice vo vzťahu k výške škody 100 000 eur by znamenalo buď zvýšenie značnej škody pre všetky trestné činy, alebo porušenie jednotných pravidiel pre stanovenie škody pri konkrétnom trestnom čine.

V prípade smernice (EÚ) 2019/713 dochádza ku goldplatingu pri transpozícii čl. 9. Ide však o opodstatnený goldplating, nakoľko navrhované zmeny sledujú cieľ návrhu zákona zosúladiť a znížiť trestné sadzby za majetkové a hospodárske trestné činy. Okrem toho dochádza ku goldplatingu aj z dôvodu, že je potrebné rozlíšiť medzi závažnosťou viacerých konaní, na ktoré odkazujú jednotlivé odseky v čl. 9 a za ktoré určujú trestnú sadzbu v rovnakej výške (napr. dva roky)

8. Preskúmanie účelnosti

Preskúmanie účelnosti navrhovaného právneho predpisu bude vykonávané priebežne po nadobudnutí jeho účinnosti, pričom sa budú zohľadňovať najmä vplyvy na dĺžku trestného konania, skúsenosti aplikačnej praxe a vplyvy na ochranu oprávnených záujmov osôb, proti ktorým sa vedie trestné konanie a poškodených.

* vyplniť iba v prípade, ak materiál nie je zahrnutý do Plánu práce vlády Slovenskej republiky alebo Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky.

** vyplniť iba v prípade, ak sa záverečné posúdenie vybraných vplyvov uskutočnilo v zmysle bodu 9.1. jednotnej metodiky.

*** posudzovanie sa týka len zmien v I. a II. pilieri univerzálneho systému dôchodkového zabezpečenia s identifikovaným dopadom od 0,1 % HDP (vrátane) na dlhodobom horizonte.

9. Vybrané vplyvy materiálu

Vplyvy na rozpočet verejnej správy z toho rozpočtovo zabezpečené vplyvy, v prípade identifikovaného negatívneho vplyvu v tom vplyvy na rozpočty obcí a vyšších územných celkov z toho rozpočtovo zabezpečené vplyvy, v prípade identifikovaného negatívneho vplyvu	☐	Pozitívne	☐	Žiadne	☒	Negatívne
	☐	Áno	☒	Nie	☐	Čiastočne
	☐	Pozitívne	☒	Žiadne	☐	Negatívne
	☐	Áno	☐	Nie	☐	Čiastočne

Vplyv na dlhodobú udržateľnosť verejných financií v prípade vybraných opatrení ***	☐ Áno	☒ Nie
Vplyvy na podnikateľské prostredie z toho vplyvy na MSP	☐ Pozitívne	☒ Žiadne
	☐ Pozitívne	☐ Žiadne
Mechanizmus znižovania byrokracie a nákladov sa uplatňuje:	☐ Áno	☐ Nie
Sociálne vplyvy	☒ Pozitívne	☒ Negatívne
Vplyvy na životné prostredie	☐ Pozitívne	☒ Žiadne
Vplyvy na informatizáciu spoločnosti	☐ Pozitívne	☒ Žiadne
Vplyvy na služby verejnej správy pre občana, z toho		
vplyvy služieb verejnej správy na občana	☐ Pozitívne	☒ Žiadne
vplyvy na procesy služieb vo verejnej správe	☐ Pozitívne	☒ Žiadne
Vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu	☒ Pozitívne	☐ Žiadne

10. Poznámky

V prípade potreby uveďte doplňujúce informácie k identifikovaným vplyvom a ich analýzam.

Ak predkladaný materiál má marginálny (zanedbateľný) vplyv na niektorú zo sledovaných oblastí v bode 9 a z tohto dôvodu je tento vplyv označený ako žiadny vplyv, uveďte skutočnosti vysvetľujúce, prečo je tento vplyv marginálny (zanedbateľný).

Informácie v tejto časti slúžia na zhrnutie vplyvov alebo aj na vyjadrenie sa k marginálnym vplyvom a nie ako náhrada za vypracovanie príslušných analýz vybraných vplyvov.

Rozpočtovo nekryté vplyvy vyplývajúce z návrhu zákona budú zabezpečené v rámci schválených limitov výdavkov a limitov počtu zamestnancov dotknutých subjektov na príslušné rozpočtové roky, bez dodatočných požiadaviek na rozpočet verejnej správy.

11. Kontakt na spracovateľa

Mgr. Michal Ragan, sekcia legislatívy, michal.ragan@justice.sk

12. Zdroje

Návrh zákona bol vypracovaný participatívnym spôsobom, pričom práce na jeho príprave začali v roku 2021. Prvýkrát bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania v decembri 2021. Na podklade výsledkov vyhodnocovania pripomienok vrátane záverov z rozporových konaní predkladateľ vyhodnotil situáciu tak, že je potrebné, s ohľadom na podstatné zmeny v návrhu zákona, vykonať pripomienkové konanie znovu. Preto bol návrh zákona v novom znení predložený do pripomienkového konania opätovne v septembri 2022. Pripomienky, ktoré vzišli v poradí z druhého pripomienkového konania boli vyhodnocované za aktívnej účasti kolégia ministra spravodlivosti a expertných pracovných skupín, ktoré boli vytvorené podľa vecného zamerania pri ministerstve spravodlivosti. Na vyhodnocovaní pripomienok a s tým spojenou odbornej diskusii sa tak zúčastňovalo vyše 100 expertov na trestné právo, prípadne iné relevantné odvetvia. Predložený návrh zákona preto predstavuje materiál, ktorý je v prvom rade odborným pohľadom na vývoj trestnej politiky štátu.

13. Stanovisko Komisie na posudzovanie vybraných vplyvov z PPK č.

(v prípade, ak sa uskutočnilo v zmysle bodu 8.1 Jednotnej metodiky)

☐ Súhlasné ☐ Súhlasné s návrhom na dopracovanie ☐ Nesúhlasné

Uveďte pripomienky zo stanoviska Komisie z časti II. spolu s Vaším vyhodnotením:

14. Stanovisko Komisie na posudzovanie vybraných vplyvov zo záverečného posúdenia č.
(v prípade, ak sa uskutočnilo v zmysle bodu 9.1. Jednotnej metodiky)

☐ Súhlasné

☐ Súhlasné s návrhom na dopracovanie

☐ Nesúhlasné

Uved'te pripomienky zo stanoviska Komisie z časti II. spolu s Vaším vyhodnotením: